

DECLARACIÓ IMPULSORA DE L'ÀGORA PER A LA INFÀNCIA

Menorca, Desembre 2011

Les persones sotasignants som homes i dones de Menorca interessats en la situació dels infants, adolescents i joves de la nostra societat —particularment els de Menorca— i preocupats per les realitats socials, educatives i culturals que els afecten negativament, i molt especialment per les creixents situacions de pobresa i exclusió social. Cal que es conegui aquesta situació com a requisit per aplicar mesures que millorin les seves oportunitats, per açò hem decidit impulsar l'**ÀGORA PER A LA INFÀNCIA de Menorca**, i des d'ara mateix, convidam tothom a donar suport i participar en allò que considerin.

Per què una «Àgora»?

En la Grècia clàssica, l'Àgora és l'espai on els ciutadans es troben d'igual a igual per posar en comú les seves necessitats o dificultats i, amb diàleg, cercar junts les solucions adients. És el lloc on la comunitat exerceix la responsabilitat, sense llençar crítiques fora, sinó plantejant-les com a interpel·lació de tothom.

Seguint les recomanacions de Nacions Unides, ens proposam fer-ho des de la perspectiva de l'«enfocament de drets», com la millor perspectiva per proposar actuacions socials i polítiques que se sustentin en els drets de la infància reconeguts en l'ordenament jurídic internacional.

Un diagnòstic preocupant

El suport a les funcions de criança i d'educació de les famílies, l'estaló per afrontar les dificultats externes i internes que s'han de resoldre a les llars, ha estat i encara és la part més feble del nostre sistema de protecció social.

La situació s'agreuja en el context de crisi econòmica i social. Hi ha molts sectors socials colpejats, però les estadístiques no solen parlar dels infants ni dels qui estan amb ells i, així, moltes situacions de dificultats de convivència i educatives a les llars, la seva pobresa i exclusió, són invisibles per al conjunt de la ciutadania atès que la vida dels infants transcorre en un marc privat i les seves problemàtiques no tenen la visibilitat d'altres fenòmens sociològics. Tanmateix, els infants no assisteixen de manera passiva a aquestes dificultats viscudes en les famílies, sinó que en resulten profundament afectats.

Aquesta invisibilitat esdevé un agreujant perquè dificulta la seva anàlisi i a més sostreu la problemàtica a la consciència col·lectiva.

Només tenim una referència directa de la problemàtica social dels nostres infants: coneixem les estadístiques de resultats escolars, i tots sabem que són dels més vergonyosos no només de l'estat sinó d'Europa.

Tots els estudis i estadístiques coincideixen: en els darrers 7 anys al nostre entorn ha augmentat la pobresa infantil així com la resta de problemàtiques que afecten la infància, la

qual cosa està incidint negativament en la realitat i el futur de desenes de milers de infants i adolescents. Vegem algunes dades.

- L'any 2010, a Menorca de 13.477 persones beneficiàries de prestacions socials, el 17'77% s'ha dirigit a famílies, el 3'82% a infància i el 2'47% a joventut.
- El 14'73% de les llars menorquines tenen uns ingressos inferiors als 1.000€ mensuals. Al conjunt de les Illes Balears, el darrer estudi de l'INE (2010) confirma que el 20'6% dels illencs viu per sota el llindar de la pobresa (segons les dades del CES, referents a l'any 2008, la taxa de pobresa relativa era d'un 22'3%).
- Per a les famílies amb infants la situació és més greu: en el conjunt de l'estat, els menors de 16 anys són els que presenten més perill de trobar-se en situació d'indigència, en una escandalosa proporció del 26'5%. A Balears, la pobresa infantil també ha crescut de manera alarmant, fins al punt de situar la nostra comunitat autònoma en el cinquè lloc començant per baix. I els nostres infants són dels que pateixen major fracàs escolar (els tercers començant per baix).

Ser infant pobre a Espanya significa: no disposar de roba adequada, no alimentar-se suficientment, no poder rentar-se bé, viure amuntegats sense gaudir d'espai per fer les tasques escolars ni poder jugar a casa perquè s'han de compartir pocs espais per molta gent, no poder participar en activitats extraescolars, ni d'oci, etc.

No ens mou cap intenció de fer alarmisme, però sí volem evidenciar què està succeint des de fa anys. Ens sentim en el deure d'organitzar-nos per canalitzar les necessitats que es detecten, per fer arribar a tota la societat el diagnòstic de la realitat, i per proposar, encoratjar i construir entre tots solucions per reduir l'impacte terriblement negatiu d'aquesta realitat.

No es tracta només infde problemes econòmics, naturalment. Les famílies són espais de construcció de ciutadania tant determinants com les escoles. Mantenir vincles familiars positius és un factor d'inclusió social, de creació de capital social. Tanmateix les parelles en conflicte troben més referents per judicialitzar les disputes que per resoldre-les amb diàleg.

Simplificam massa quan atribuïm els problemes de desenvolupament dels infants exclusivament a la responsabilitat de mestres i famílies. Moltes famílies d'Europa, també les de Menorca, es troben soles a l'hora d'analitzar i d'enfortir les pròpies capacitats i necessitats educatives. Les dificultats educatives familiars creixents poden abonar la sensació d'impotència, el sentiment de fracàs, d'incompetència, i obrir la porta a la desídia.

Els esforços col·lectius per a la formació dels professionals de la infància contrasta amb l'escassetat d'estratègies per enfortir les capacitats educatives de les famílies.

Aquesta desprotecció col·lectiva de la cura educativa de l'entorn familiar ha acabat sobrecarregant les escoles. A més, ara, les retallades en l'àmbit escolar ja han començat a afectar els programes d'atenció a l'alumnat amb més necessitats educatives: supressió de professorat d'atenció a la diversitat, anul·lació de programes de reforç, manca de places i de cicles formatius per cobrir la necessitat de formació dels joves que són fora del sistema educatiu, etc..

Les necessitats són tantes i tan canviants, les problemàtiques tan diverses, les alternatives són tan singulars, que les famílies necessiten un marc social que les ajudi a compartir interrogants, a trobar-se en comunitat per adquirir destreses i serenor en la dinàmica educativa familiar.

Una proposta encoratjadora

Des de l'“**Àgora per a la Infància**” volem donar-nos l'oportunitat d'una reflexió, crítica però esperançadora, que freni el desencís i fomenti la cohesió i una actitud de responsabilitat compartida, amb la finalitat d'afavorir la millora de les oportunitats dels infants i la protecció de la infància en situació de risc, donar suport a les famílies de Menorca, a les escoles i a tots els entorns.

Les investigacions de James Heckman, per les quals li fou atorgat el Premi Nobel d'Economia l'any 2000, demostren que la inversió en atenció a la infància, especialment en la primera infància, són de les més rendibles pel desenvolupament econòmic del paísos. Fins i tot l'FMI ho recorda amb certa freqüència.

Menorca té unes dimensions i unes característiques que permeten que sigui més fàcil l'habilitació d'espais educatius saludables. Volem que l'“**Àgora per a la Infància**” sigui un espai on es visualitzin i conflueixin les forces, les oportunitats i les amenaces, i que del diàleg en neixin oportunitats d'intercanvi, d'acompanyament, d'idees, etc. per a la millora de l'atenció als infants i joves de la nostra comunitat, amb la mirada especialment posada en aquells que més ho necessiten.

En definitiva, volem que la infància tenguí el protagonisme que li pertoca en l'agenda política i social.

Com ho farem

L'“**Àgora per a la Infància**” neix com un projecte per anar sumant, creixent i diversificant-se. El nostre funcionament molt senzill. Serà un nucli en el qual hi pot participar qui vulgui: ens reunirem una vegada cada mes, compartirem les preocupacions i idees, canalitzarem iniciatives i impulsarem la realització d'activitats, entre tots aportarem documents que contribueixin a fer visible les necessitats de la infància i la joventut, i que des de la seva visibilitat estimulin una nova manera de veure la realitat, l'adopció de mesures concretes, la creació de recursos i projectes d'intervenció, i qualsevol iniciativa que contribueixi a la millora de l'atenció i la qualitat de vida dels nostres infants i joves.

Emplaçam tota la societat a fer-nos arribar les seves opinions, les seves propostes i la seva ajuda.

Des d'aquest plantejament, convidam qualsevol persona de Menorca que es vulgui afegir a l'“**Àgora per a la Infància**”, a adherir-se a aquest manifest i a ser un nus més d'aquesta xarxa, ja sigui de manera estable o puntual, ja sigui participant en l'elaboració de documents, aportant informacions, sigui demanant coherència, sigui com a lectors o com escriptors, etc.

Qui vulgui manifestar la seva preocupació per la situació de la Infància a Menorca per fer-ho des d'aquí: <http://bit.ly/signaragora>